

Sèrie 3

OPCIÓ A. Comentari de text

Llegiu atentament el text següent i responeu a les qüestions que es plantegen a continuació:

“I quan considero que dubto, és a dir, que sóc una cosa incompleta i dependent, la idea d'un ésser complet i independent (és a dir, Déu), es presenta a la meva ment del tot clara i distinta. I pel sol fet que aquesta idea (o la idea que jo sóc o existeixo) es trobi en mi, en el jo que posseeix aquesta idea, concloc amb tota evidència que Déu existeix, i que la meva existència depèn completament d'ell en tots els moments de la meva vida; fins al punt que no penso que la ment humana pugui saber res amb més evidència i certesa. I em sembla que he descobert un camí que ens pot portar de la contemplació del Déu vertader (en qui es troben tots els tresors de la ciència i de la saviesa), al coneixement de les altres coses de l'Univers.

Perquè en primer lloc observo que és impossible que Déu m'enganyi, ja que en tot frau i engany hi ha una mena d'imperfecció. I tot i que sembla que poder enganyar sigui una marca de subtileza o de poder, voler enganyar és sens dubte senyal de feblesa o de maldat. I per tant no es pot atribuir res d'això a Déu.

A més a més experimento dins meu una certa facultat de jutjar que sens dubte he rebut de Déu, com també la resta de coses que posseeixo; i com que ell no voldria enganyar-me, no me l'ha donat certament de manera que jo pugui errar quan l'uso bé”.
René Descartes. *Meditacions metafísiques*. Barcelona: Edicions 62

Apartat de comprensió [3,5 punts en total]

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne (sempre que surtin les idees principals del text), sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. Exposeu en una o dues línies la idea principal del text. [1 punt]

L'important és que aparegui, amb una o altra formulació que, a partir del fet que tinc la idea d'ésser complert i independent, puc concloure que Déu existeix. I, d'aquí, concloure que no m'erro quan faig un bon ús de les meves facultats.

2. Resumi el contingut del text i assegureu-vos d'especificar clarament quines són les idees més importants que s'hi expressen. [2,5 punts]

Descartes defensa que l'ésser humà, imperfecte i finit, té la idea de Déu, un ésser perfecte i independent; l'humà no pot haver produït aquest idea, al ser superior a ell, així que demostra que Déu existeix. Déu, com a ésser perfecte, no pot ser causa d'engany, ja que l'engany és imperfecció. La perfecció de Déu exclou l'engany com a motiu del dubte. D'aquesta forma Descartes pot superar el dubte metòdic.

Apartat de raonament [6,5 punts en total]

3. Expliqueu raonadament la relació que s'estableix entre, per una banda, evidència, certesa, ment humana i dubte i, per una altra banda, Déu i la idea de perfecció. [3 punts]

La evidència és la visió clara i distinta, visió exempta de dubte que el mètode cartesà considera criteri de coneixement; només amb evidència es pot estar segur i cert. La ment humana s'equivoca sovint donant per certes moltes coses no evidents. Al sotmetre a dubte tot allò que no sigui evident, Descartes es queda tancat en la seva finitud i solitud. Troba en ell però la idea de perfecció i independència que no ha pogut crear, ja que ell mateix és imperfecte i depenent, la qual cosa li permet defensar l'existència de Déu. Com la perfecció de Déu exclou l'engany, el bon funcionament de la ment humana a l'hora de jutjar amb claredat i distinció està lliure d'error perquè el seu creador no enganya. D'aquesta forma Descartes pot superar el dubte metòdic.

4. Compareu les idees del text amb la teoria d'un altre autor/a o amb les teories d'altres autors. [2 punts].

Es pot comparar amb Hume que, seguint el mateix mètode, arriba a negar Déu. Així mateix es pot comparar amb les teories medievals de Sant Anselm o Sant Agustí o Sant Tomàs d'Aquino; o amb les crítiques a l'existència de Déu de Kant o Nietzsche entre d'altres.

Tanmateix resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació a diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. Expliqueu de quina manera creieu que és vigent la problemàtica filosòfica que exposa l'autor. Justifiqueu la resposta. [1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de la coherència i la capacitat de raonar, tenint en compte que ja s'ha avaluat procediments i continguts.

Opció B. Desenvolpeu el tema següent: **La teoria de les idees de Plató**

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne, sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. Feu un esquema del tema i indiqueu els conceptes fonamentals que desenvolupareu més endavant. [1,5 punts]

Cada alumne ha de proposar una ordenació de les idees que desenvoluparà i les relacions que s'estableixen entre elles. Hauria de fer referència al dualisme platònic, còsmic i antropològic. Al problema del moviment (Parmènides- Heràclit) i del coneixement com a record.

2. Indiqueu l'època de la teoria de les idees de Plató, esmenteu-ne els autors principals i altres corrents de pensament d'aquell temps, i comenteu les influències que va rebre. [1,5 punt]

Contextualització històrica: s. IV a. C, mort de Sòcrates. La discussió amb els sofistes sobre el problema del coneixement i entre Parmènides i Heràclit sobre l'ésser i el canvi. O la influència dels pitagòrics. La discussió sobre el mètode del coneixement i el dualisme del món sensible i intel·ligible.

Es valoraran aspectes de contingut i adquisició de coneixements. Comprensió de les teories de l'autor, capacitat de relacionar i desenvolupar les seves idees i propostes i de relacionar-les amb les idees d'altres autors.

3. Expliqueu de quin problema o de quins problemes tracta la teoria de les idees de Plató i quines solucions hi aporta. [4 punts]

El primer problema que aborda és la necessitat de trobar una veritat, una justícia i un bé universals i necessaris, no sotmesos a la variabilitat del món sensible i empíric. En segon lloc intentarà explicar el fenomen del canvi. Per solucionar-ho distingeix el món de les idees o formes, que és un món conceptual, d'essències immutables, eternes, on l'ànima va habitar abans d'encarnar-se en el cos i en el món sensible. Només en aquest món sensible, d'ombres, de participació de les coses particulars en aquelles universals, hi ha canvi. Conèixer és recordar les idees, que varen ser contemplades abans de caure en el cos. I conèixer el bé i la justícia serà la clau per a dur-los a terme.

4. Relacioneu la teoria de les idees de Plató amb altres plantejaments filosòfics que altres autors han presentat al llarg de la història de la filosofia; compareu les solucions que proposa la teoria de les idees de Plató per als problemes que es plantegen amb les solucions que hi han aportat altres autors. [1,5 punts]

Plató permet qualsevol comparació. La més usual és la comparació amb Aristòtil i la discussió sobre el lloc de les idees. O la cristianització del platonisme per part de S. Agustí. Com a crítica estarien tots els empirismes que critiquen la metafísica i el rebuig del sensible (Epicur, utilitaristes, etc.)

Tanmateix resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació a diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. Expliqueu quina vigència creieu que té la teoria de les idees de Plató i feu-ne una valoració personal. [1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de coherència i capacitat valorativa, tenint en compte que ja s'ha avaluat procediments i continguts. S'avaluen aquí aspectes relacionats amb valors i normes.